

הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך
السلطة القطرية للقياس والتقييم في التربية
THE NATIONAL AUTHORITY FOR MEASUREMENT
& EVALUATION IN EDUCATION

משרד החינוך
Ministry of Education
وزارة التربية والتعليم

הערכה בית ספרית חיצונית | 'תמונת מצב'

נתוני הישגים לימודיים בשפת אם לכיתה ד' דוח בית ספרי לשנת הלימודים תשפ"ב

דוח לדוגמא – בית ספר דובר עברית

בית ספר

יישוב

סמל מוסד

אייר תשפ"ב | מאי 2022

תוכן עניינים

2	הקדמה
4	פרק 1. נתוני ההשתתפות בשפת אם עברית
6	פרק 2. סיכום ההישגים בשפת אם עברית
6	2.1. נתוני הציון הכולל בבית הספר
8	2.2. הישגים לפי קבוצות תלמידים בבית הספר
8	2.2.1. הישגים לפי רקע חברתי-כלכלי בבית הספר
9	2.2.2. הישגים בקרב בנים ובנות בבית הספר
10	2.2.3. הישגים בקרב קבוצות תלמידים עם צרכים מיוחדים בבית הספר
12	פרק 3. הישגים בשפת אם עברית לפי נושאים
14	פרק 4. פירוט ההישגים בהבנת הנקרא בשפת אם עברית
14	4.1. הישגים לפי רמות ביצוע
17	4.1.1. הישגים לפי רמות ביצוע בחלוקה לרקע חברתי-כלכלי
17	4.1.2. הישגים לפי רמות ביצוע בקרב בנים ובנות
19	4.2. ממדי הבנת הנקרא
22	פרק 5. עמדות תלמידי בית הספר כלפי לימודי שפת אם עברית
24	נספח – תיאור הערכת ההישגים בשפת אם עברית

רשימת תרשימים

4	תרשים 1: מספר התלמידים המשתתפים ושיעורם מתוך כלל התלמידים
6	תרשים 2: ממוצעי הציון הכולל בשפת אם עברית
8	תרשים 3: ממוצעי הציון הכולל לפי רקע חברתי-כלכלי של התלמידים
9	תרשים 4: ממוצעי הציון הכולל בקרב בנים ובנות
10	תרשים 5: ממוצעי הציון הכולל בקרב קבוצות תלמידים עם צרכים מיוחדים בהשוואה לשאר תלמידי השכבה
13	תרשים 6: המיקום היחסי של ההישגים בנושאים בהשוואה לממוצעים הארציים
16	תרשים 7: שיעורי התלמידים ברמות הביצוע בהבנת הנקרא
17	תרשים 8: שיעורי התלמידים ברמות הביצוע בהבנת הנקרא בחלוקה לרקע חברתי-כלכלי
17	תרשים 9: שיעורי התלמידים ברמות הביצוע בהבנת הנקרא בקרב בנים ובנות
21	תרשים 10: המיקום היחסי של ההישגים בממדי הבנת הנקרא בהשוואה לממוצעים הארציים
23	תרשים 11: עמדות כלפי לימודי העברית בקרב התלמידים המשתתפים

רשימת לוחות

7	לוח 1: הציון הכולל – פיזור הציונים לפי אחוזונים
12	לוח 2: הישגים לפי נושאים
19	לוח 3: הישגים לפי ממדי הבנת הנקרא

הקדמה

אנו שמחים להגיש דוח בית ספרי המסכם את נתוני ההערכה החיצונית בשפת אם לכיתות ד' שהתקיימה בשנת הלימודים תשפ"ב. הערכה זו היא חלק ממודל 'תמונת מצב' המשלב בין הערכה פנימית במגוון תחומי דעת ומיומנויות, הערכה חיצונית של הישגים לימודיים, אקלים חינוכי ונתוני הקשר בית ספרי. לשם קבלת תמונת מצב מלאה, מהימנה ותקפה של בית ספר, ההערכה מתבססת על נתונים ממקורות שונים, בהתייחס למאפיינים הייחודיים של בית הספר. לאור השלכות מגפת הקורונה והאתגרים הרבים שהיא הציבה לקיום שגרת למידה שוטפת, חשוב יותר מתמיד למפות את תמונת המצב הבית ספרית ואת הפערים בלמידה בקרב התלמידים.

יתרונותיה של הערכה חיצונית הם האפשרות לבחון באופן סטנדרטי את ההישגים בבית הספר למול אמת מידה ארצית, כך שנתוני בית הספר מושווים בדוח זה לנתוני קבוצות השוואה ארציות רלוונטיות. הערכה חיצונית זו עומדת לצד המידע המתקבל ממקורות מידע פנימיים אחרים.

ההערכה החיצונית בשפת אם¹ לכיתה ד' נועדה להעריך את רמת השליטה בתחום דעת זה ואת עמדות התלמידים כלפי תחום זה, והיא מבוססת על תוכנית הלימודים, על מסמך "אבני דרך – מטרות ויעדים לשנת הלימודים תשפ"ב" בכל אחת משפות האם ועל תוכנית "קול קורא" בבתי ספר דוברי עברית.² חשיבותה של ההערכה באוריינות שפה נובעת מכך שתחום דעת זה הוא הבסיס לרכישת מיומנויות בתחומי דעת אחרים. בהערכה החיצונית בשפת אם עברית לכיתה ד' השתתפו 1,416 בתי ספר יסודיים בחודש דצמבר 2021.

מבנה הדוח

בדוח זה מוצגים הישגי כלל התלמידים בבית הספר³ בשכבת ד' וההישגים בקרב קבוצות תלמידים שונות בשכבה (בהתאם לתמהיל התלמידים בבית הספר): קבוצות תלמידים מרקע חברתי-כלכלי אישי שונה (בחלוקה לרקע נמוך, בינוני וגבוה), בנים ובנות וכן תלמידים משולבים ועולים חדשים (שנה עד שלוש שנים). ההישגים בבית הספר מוצגים לצד נתוני קבוצות השוואה ארציות רלוונטיות (דוברי השפה ובתי"ס דומים, להלן "קבוצות ההשוואה הארציות").

במרבית הלוחות והתרשימים הדיווח מתמקד בהשוואה להישגים המקבילים בבתי"ס דומים – בתי ספר דוברי השפה מאותה קבוצת רקע חברתי-כלכלי שאליה משתייך בית הספר. כמו כן, הדוח כולל התייחסות להבדלים בהישגים בתוך בית הספר. למשל, מוצגים בו הפערים בהישגים בין קבוצות

¹ תיאור כלי ההערכה החיצונית אשר שימש לצורך ההערכה בתשפ"ב מפורט בנספח שבסוף הדוח.

² משרד החינוך, התרבות והספורט, המזכירות הפדגוגית, האגף לתכנון ולפיתוח תוכניות לימודים. (התשס"ג). **תוכנית לימודים, חינוך לשוני, עברית – שפה, ספרות ותרבות לבית הספר היסודי הממלכתי והממלכתי-דתי.** ירושלים: משרד החינוך, התרבות והספורט.

<https://meyda.education.gov.il/files/Curriculum/hebrew-1-6.pdf>

משרד החינוך, התרבות והספורט, המזכירות הפדגוגית, האגף לתכנון ולפיתוח תוכניות לימודים. (התשס"ג). **תוכנית הלימודים (חינוך לשוני ערבי לבית הספר היסודי).** ירושלים: משרד החינוך, התרבות והספורט.

https://meyda.education.gov.il/files/Tochniyot_Limudim/Arabic/ChinuchLeshoni.pdf

משרד החינוך. (תשפ"ב). **אבני דרך – מטרות ויעדים לשנת הלימודים תשפ"ב.**

<https://mosdot.education.gov.il/content/milestones>

משרד החינוך, המזכירות הפדגוגית. (2019) **קול קורא, תוכנית לקידום שטף הקריאה בבית הספר היסודי.** https://meyda.education.gov.il/files/Mazkirut_Pedagogit/HebrewPrimary/program/reading-fluency.pdf

³ נתוני ההישגים של כלל התלמידים בבית הספר אינם כוללים את הישגיהם של עולים חדשים ותלמידים משולבים.

תלמידים שונות בבית הספר ושיעורי התלמידים בבית הספר שהשיגיהם בהבנת הנקרא נמצאים ברמות ביצוע שונות.

תחילה מוצגים נתוני ההשתתפות בהערכה, המאפשרים להעריך עד כמה ההישגים המדווחים בהמשך הדוח מייצגים נאמנה את הישגי התלמידים בשכבת ד' בבית הספר.

בפרקי הדוח הראשונים מוצגים נתוני ממוצע הציון הכולל⁴ בסולם רב-שנתי וטווח הציונים של מרבית תלמידי השכבה (80% מהתלמידים שהשיגיהם נמצאים בין אחוזון 10 לאחוזון 90), המשמש מדד לפיזור הציונים בבית הספר. נוסף על כך, מוצג מיקום ממוצע בית הספר בהתפלגויות העשירונים של בתי הספר הדומים.

הפרקים שבהמשך הדוח מוקדשים למידע מפורט על הנושאים הראשיים במבחן, להרחבה על ההישגים בנושא הבנת הנקרא על ממדיו השונים וכן מידע על רמות הביצוע בנושא זה (כולל תיאור של המיומנויות שהתלמידים בכל רמת ביצוע שולטים בהן). הפרק האחרון בדוח עוסק בסיכום עמדות התלמידים בבית הספר כלפי תחום הדעת.

הציון הכולל במבחן מבוסס על כלל השאלות ומחושב באמצעות מודל סטטיסטי מתקדם מתחום תורת התגובה לפריט (IRT). נתוני הציון הכולל מדווחים בסולם רב-שנתי מכויל שיאפשר בעתיד השוואה תקפה של ציוני ההערכה החיצונית בין שנים שונות. שנת הבסיס להשוואות היא שנת הלימודים הנוכחית (תשפ"ב), שבה הממוצע הארצי נקבע על 300 נקודות וסטיית התקן הארצית על 50 נקודות. יש לשים לב שזו השנה הראשונה שמועבר בה מבחן בשפת אם בכיתות ד' ולכן לא ניתן להעריך את השינוי בהישגי תלמידים בשכבה זו בהשוואה לשנים קודמות. נתוני ההישגים בנושאי המבחן ובממדי הבנת הנקרא המוצגים בהמשך הדוח בסולם בית ספרי 0-100 אינם מכוילים ואינם ניתנים להשוואה לאורך השנים.

הנתונים המדווחים בדוח יכולים לסייע לבית הספר להניע תהליך התבוננות פנימית על מגוון היבטים שקשורים בהישגי התלמידים בתחום השפה, כגון דרכי הוראת תחום הדעת, הכשרת המורים ופיתוחם המקצועי, המוטיבציה של התלמידים והרגלי הקריאה שלהם. כדי לסייע לבתי הספר בהתבוננות זו, שזורות לאורך הדוח "נקודות לשיח בית ספרי" המציעות שאלות להעמקה הנוגעות להיבטים נוספים אשר יכולים להסביר את הממצאים. כמו כן, נוספו לאורך הדוח לחצנים "להסבר נוסף" או קישורים כדוגמת "קראו עוד", המפנים למסמך מקוון ובו הסברים נוספים על הנתונים המדווחים.

בחודשים הקרובים ידווחו לבתי הספר נתוני האקלים החינוכי ונתוני ההקשר הבית ספרי כחלק ממודל 'תמונת מצב'. אנו מקווים כי נתונים אלה, בשילוב עם נתוני ההערכה הפנימית שנאספו בבית הספר במהלך השנה, יסייעו לעמוד על נקודות החוזק ועל האתגרים ויאפשרו לנטר ולקדם את העשייה החינוכית בבית הספר.

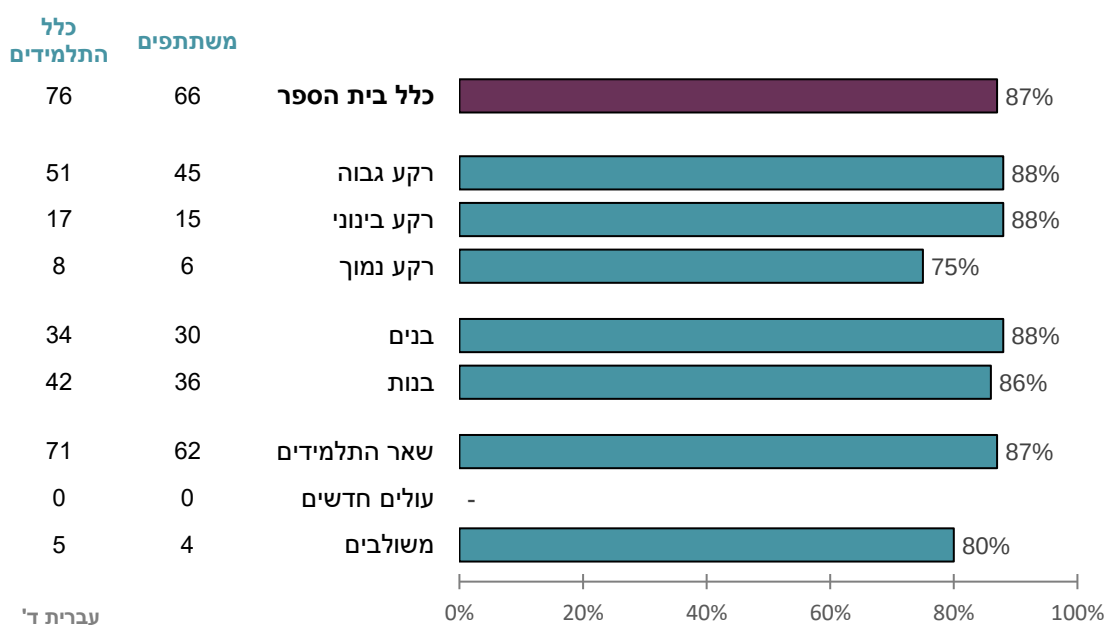
⁴ בחישוב הנתונים של כלל בית הספר נכללו התלמידים שהשיבו על שאלה אחת לפחות. כמו כן, יש לשים לב כי בשל תהליכי עיגול ייתכנו פערים של עד נקודה או אחוז בנתונים המוצגים במקומות שונים בדוח.

פרק 1. נתוני ההשתתפות בשפת אם עברית

בתרשים שלהלן מוצגים נתוני ההשתתפות בהערכה החיצונית בשפת אם לכיתות ד'. השאיפה היא ששיעורי התלמידים המשתתפים יהיו גבוהים ככל שניתן בקרב כלל השכבה ובקרב קבוצות התלמידים השונות כדי שהנתונים ישקפו נאמנה את תמונת המצב הבית ספרית. שיעורי ההשתתפות עשויים להיות נמוכים לנוכח הקשיים בקיום שגרת לימודים סדירה בתקופת הקורונה ובעקבות מזג אוויר חריג ששרר במועד ההערכה.

תרשים 1: מספר התלמידים המשתתפים ושיעורם מתוך כלל התלמידים

הערות:

- נתוני ההשתתפות המוצגים בתרשים זה כוללים עולים חדשים ומשולבים, ואילו נתוני ההישגים המוצגים בהמשך הדוח מחושבים ללא עולים ומשולבים.
- ייתכן מספר קטן של תלמידים ללא נתוני רקע חברתי-כלכלי. נתונים של תלמידים אלה אינם כלולים בתרשים זה.
- שיעורי ההשתתפות של כלל בית הספר ושל העולים החדשים מבוססים על דיווחי בית הספר. לעומת זאת, שיעורי ההשתתפות של קבוצות הרקע החברתי-כלכלי, המגדר והתלמידים המשולבים מבוססים על הנתונים במערכות משרד החינוך.

לתשומת
ליבכם

בקבוצות קטנות בגודלן לכל אחד מהתלמידים יכולה להיות השפעה רבה על תמונת הנתונים המתקבלת. יש לקחת זאת בחשבון כאשר בוחנים את הישגיהן בהמשך הדוח.

קריטריונים לדיווח על מספר המשתתפים ושיעורם בהערכה החיצונית בעברית:

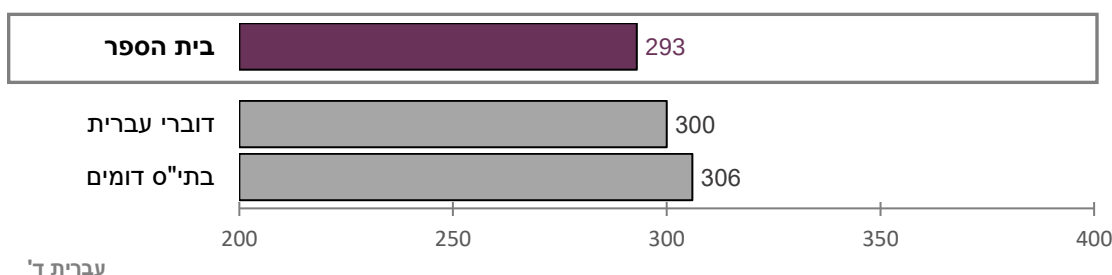
- אם מספר המשתתפים באחת מקבוצות התלמידים (לפי רקע חברתי-כלכלי או מגדר) נמוך מ-6 או ששיעור התלמידים נמוך במיוחד – פירוט הנתונים עבורם לא מוצג בהמשך הדוח.
- אם אחת מקבוצות המגדר או שתיים מקבוצות הרקע החברתי-כלכלי אינן עומדות בסף לדיווח – גם נתוני הקבוצה הנותרת שעומדת בסף האמור אינם מוצגים בדוח.
- אם מספר המשתתפים המשולבים, העולים והתלמידים שאינם דוברי עברית כשפת אם בבית נמוך מ-3 או ששיעור התלמידים נמוך במיוחד – נתניהם אינם מדווחים.
- כאשר שיעור המשתתפים קטן מ-70% ייתכן שהנתונים המדווחים אינם מייצגים נאמנה את תמונת המצב בבית הספר ויש לנקוט זהירות בפירושם.

פרק 2. סיכום ההישגים בשפת אם עברית

2.1. נתוני הציון הכולל בבית הספר

בתרשים שלהלן מרוכזים נתוני ממוצע הציון הכולל במבחן בסולם רב-שנתי. הסולם שהציון הכולל מדווח בו נקבע כך שהממוצע הארצי בקרב דוברי עברית בשנת הבסיס, שנת תשפ"ב, יעמוד על 300 נקודות וסטיית התקן הארצית על 50 נקודות. כל הנתונים בחלק זה ובהמשך הדוח שמתייחסים לכלל בית הספר מחושבים ללא נתוני העולים והמשולבים. נתוני העולים והמשולבים מוצגים בנפרד.

תרשים 2: ממוצעי הציון הכולל בשפת אם עברית

הערה: בתי"ס דומים הם בתי ספר דוברי עברית מרקע חברתי-כלכלי דומה. **ממוצע הציון הכולל בבית הספר נמצא בעשירון השני של התפלגות ממוצעי הציונים בבתי הספר הדומים.**

בהתפלגות בתי הספר הארצית עשירון 1 מייצג את העשירון התחתון ואילו עשירון 10 את העשירון העליון.

בלוח שלהלן מוצגים נתונים נוספים להתפלגות הציון הכולל של התלמידים בבית הספר בסולם הרב-שנתי: פער הציונים שבין אחוזון 90 לאחוזון 10 משקף את הציונים של מרבית תלמידי השכבה בבית הספר (80% מהתלמידים בטווח הביניים)⁵. כך ניתן ללמוד אם הציונים של מרבית התלמידים בבית הספר משתרעים על טווח ציונים רחב או על טווח ציונים מצומצם בהשוואה למדד הפיזור בקבוצות ההשוואה הארציות.⁶

⁵ אחוזון 90 הוא הציון שכ-10% מהתלמידים הטובים ביותר בבית הספר מצויים מעליו. אחוזון 10 הוא ציון שכ-10% מהתלמידים החלשים ביותר בבית הספר מצויים מתחתיו.

⁶ מדד הפיזור המדווח בעבור קבוצות ההשוואה הארציות (דוברי עברית ובתי ספר דומים) הוא ממוצע נתוני הפער שבין אחוזון 90 לאחוזון 10 של בתי הספר הנכללים בכל קבוצה.

לוח 1: הציון הכולל – פיזור הציונים לפי אחוזונים

פער בין אחוזונים	אחוזון 90	אחוזון 10	
106	335	229	בית הספר
105	350	245	בתי ספר דוברי עברית
104	356	252	בתי ספר דומים

הערה: נתוני קבוצות ההשוואה הארציות המדווחים בלוח זה הם ממוצעי האחוזונים והפער ביניהם בבתי"ס הנכללים בקבוצה זו.

פיזור הציונים מאפשר לעמוד על הטרוגניות ההישגים בבית הספר בהשוואה לבתי ספר דומים. כדאי לדון על מקורות אפשריים להטרוגניות זו, על דרכים לאיתור ומיפוי קשיי התלמידים ועל מתן מענה אישי ומותאם. בין היתר ניתן לשאול:

- האם פועלות בבית הספר תוכניות התערבות לקידום תלמידים תת-משיגים או לקידום תלמידים מצטיינים? האם התוכניות הללו מספקות בעיניכם?
- האם תהליכי ההוראה-למידה-הערכה בבית הספר מותאמים לשונות שבין התלמידים?

נקודה לשיח
בית ספרי

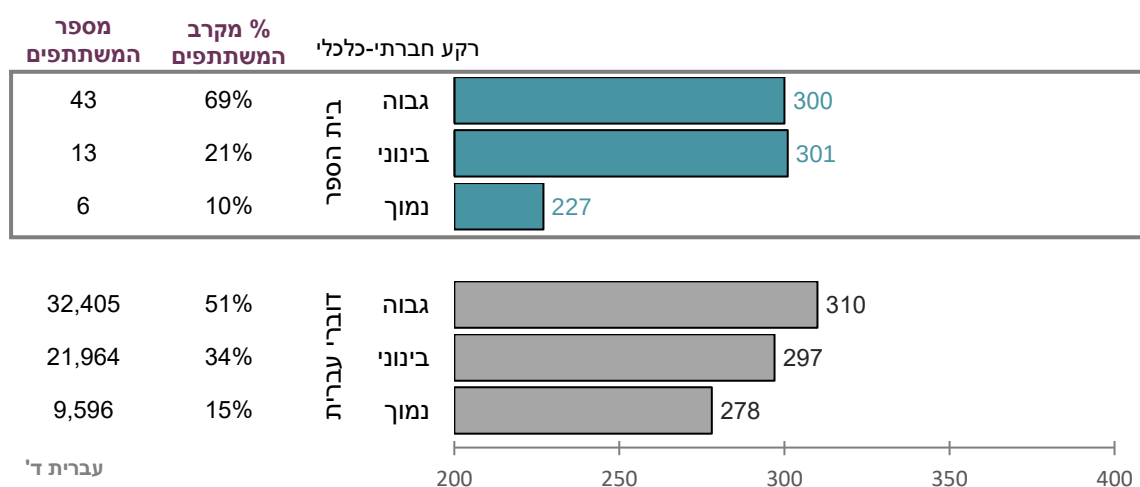

2.2. הישגים לפי קבוצות תלמידים בבית הספר

2.2.1. הישגים לפי רקע חברתי-כלכלי בבית הספר

הממצאים העולים מהערכה חיצונית של הישגים לימודיים בארץ ובעולם מצביעים על קשר עקבי והדוק בין הרקע החברתי-כלכלי של התלמידים לבין הישגיהם, כך שתלמידים מרקע חברתי-כלכלי גבוה יותר מגיעים להישגים לימודיים גבוהים יותר. למערכת החינוך תפקיד חשוב בצמצום פערים ובמתן שוויון הזדמנויות. מהתרשים שלהלן ניתן ללמוד אם קיימים פערים בהישגים בין תלמידים מרקע חברתי-כלכלי שונה ואם ההישגים של קבוצות תלמידים אלו בבית הספר שונים מהישגיהם של תלמידים בבתי ספר דוברי עברית.

תרשים 3: ממוצעי הציון הכולל לפי רקע חברתי-כלכלי של התלמידים

הערות:

1. ייתכן מספר קטן של תלמידים ללא נתוני רקע חברתי-כלכלי. נתוני תלמידים אלה כלולים בתרשים זה.
2. בחלק זה נתוני בית הספר מושווים לכלל בתי הספר דוברי העברית כיוון שכאשר ההבחנה בין התלמידים בבית הספר מבוססת על הבדלים פנימיים במאפייני רקע חברתי-כלכלי, אין טעם להשוות לבתי ספר דומים לפי רקע חברתי-כלכלי של כלל בית הספר.

בחלק מבתי הספר ניתן לראות שככל שהרקע החברתי-כלכלי גבוה יותר, ממוצע

ההישגים גבוה יותר. אם נרשמו פערים מעין אלו גם בבית הספר, ניתן לשאול:

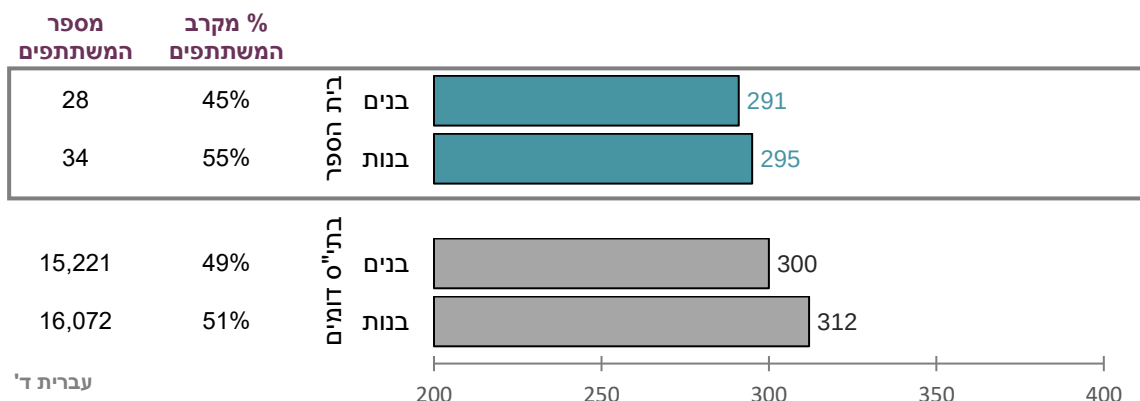
- ממה לדעתכם נובע הפער (אוצר מילים דל, היעדר ידע עולם, היעדר תמיכה בבית, היעדר הרגלי למידה)?
- כיצד לדעתכם אפשר לפעול כדי לקדם תלמידים מרקע חברתי-כלכלי נמוך?

נקודה לשיח
בית ספרי

2.2.2. הישגים בקרב בנים ובנות בבית הספר

בספרות המחקרית והפסיכולוגית-החינוכית נמצא כי במקרים רבים מיומנויות השפה של בנות גבוהות מאלו של בנים. מהתרשים שלהלן ניתן ללמוד על הבדלים בהישגים הלימודיים בין הבנות לבנים בבית הספר ובהשוואה לבתי הספר הדומים.

תרשים 4: ממוצעי הציון הכולל בקרב בנים ובנות

מערכת החינוך שואפת לקדם את כישורי השפה של בנים ובנות ולצמצם פערים מגדריים באמצעות שימוש בטקסטים מגוונים ושיטות הוראה שונות המתאימות למגוון תלמידים. אם בבית הספר יש פערים בין בנים לבנות, ניתן לשאול:

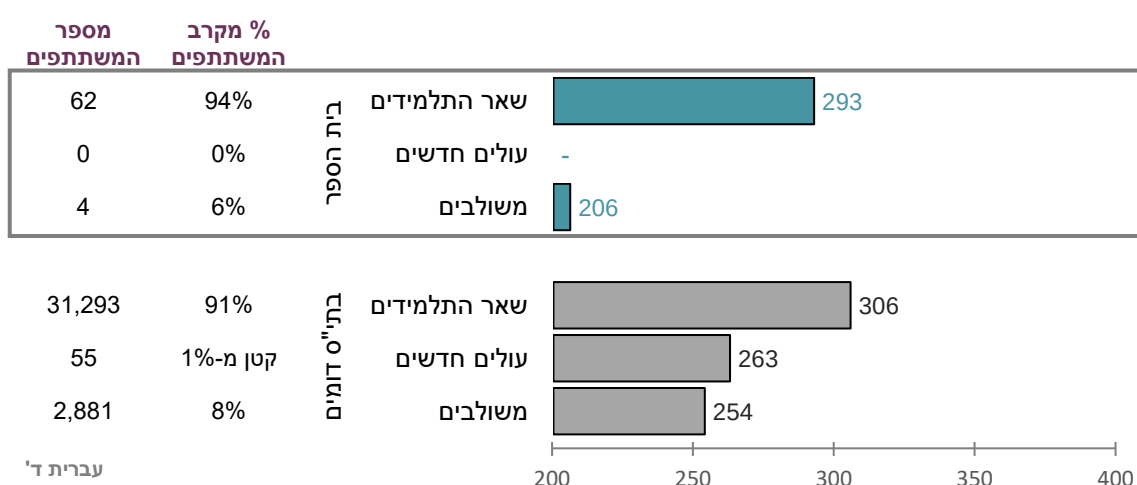
- האם בבית הספר נעשה שימוש במגוון שיטות ההוראה?
- האם נעשה שימוש באמצעי לימוד שונים, שייתנו מענה מותאם לתלמידים ולתלמידות?

נקודה לשיח
בית ספרי

2.2.3. הישגים בקרב קבוצות תלמידים עם צרכים מיוחדים בבית הספר

הכלת ילדים עם צרכים מיוחדים במערכת החינוך הרגילה נועדה לצמצם פערים, לתת הזדמנות שווה לכל ילד ולהביא לשיפור החברה הישראלית בכללותה.⁷ התרשים שלהלן מאפשר ללמוד על ההישגים בקרב קבוצות תלמידים עם צרכים מיוחדים: משולבים (זכאי סל שילוב אישי ומוסדי) ועולים חדשים (בין שנה לשלוש שנים בארץ). נתוניהם מוצגים לצד נתוני שאר התלמידים בשכבה (שאינם עולים או משולבים).⁸ כמו כן, מתחת לתרשים מוצג דיווח על הישגיהם של התלמידים אשר דיווחו בשאלון המבחן שאינם מדברים עברית כשפת אם בבית (גם אם כבר אינם נחשבים לעולים חדשים או שהם ילידי הארץ), אם מספרם עומד על 3 ויותר.

תרשים 5: ממוצעי הציון הכולל בקרב קבוצות תלמידים עם צרכים מיוחדים בהשוואה לשאר תלמידי השכבה

הערה: לפי דיווח התלמידים, 6 תלמידים (9%) אינם מדברים עברית כשפת אם בביתם. ממוצע הציון הכולל של תלמידים אלו הוא 254. קבוצת תלמידים זו עשויה לכלול גם תלמידים שמוגדרים עולים חדשים או משולבים וגם תלמידים שאינם שייכים לשתי קבוצות אלו.

קבוצות העולים והמשולבים בבתי הספר הן לרוב הטרוגניות מאוד מאחר שכלולים בהן תלמידים שונים מאוד בצרכים שלהם, בהתאמות הנדרשות להם וגם בהתקדמות שלהם בתהליך הלמידה. על כן, בהתבוננות על הנתונים בקבוצות אלו בבית הספר יש לנקוט זהירות רבה בהשוואה לנתוני קבוצות ההשוואה הארציות.

לתשומת ליבכם

⁷ ראו פירוט נוסף במסמך משרד החינוך: הכלה והשתלבות בחינוך היסודי.
⁸ להזכירכם, נתוני 'שאר התלמידים' זהים לנתוני בית הספר שהוצגו עד כה.
https://meyda.education.gov.il/files/PortalShaar/integration_binder_elementary_school.pdf

אם נמצאו הישגים נמוכים בקרב תלמידים עם צרכים מיוחדים בהשוואה לשאר תלמידי השכבה, ניתן לשאול:

- האם היכרותכם עם מאפייניהם וקשייהם של התלמידים הללו עולים בקנה אחד עם תמונת הממצאים?
- האם תוכניות התמיכה בתלמידים אלו בבית הספר מספקות בעיניכם? האם התמיכה הקיימת בבית הספר משיגה את מטרותיה?

פרק 3. הישגים בשפת אם עברית לפי נושאים

במסגרת ההערכה החיצונית נבדקו הנושאים הבנת הנקרא וידע לשוני. מיומנויות הכתיבה של התלמידים הוערכו באמצעות שאלות פתוחות אחדות שנכללות בציון הכולל ואינן מדווחות בנפרד. בלוח שלהלן מוצגים נתוני הנושאים (ממוצעים וסטיות תקן) בסולם שהערכים בו 0-100. ערכים אלה מבטאים את היחס שבין הניקוד שנצבר בכל נושא לניקוד המרבי האפשרי בו.

לוח 2: הישגים לפי נושאים

הנתון המדווח	בית הספר מס' המשתתפים: 62	דוברי עברית בתי ספר	דומים בתי ספר
הבנת הנקרא	75 (22)	75 (20)	78 (19)
ידע לשוני	66 (26)	67 (24)	70 (24)

הערה: הנתון המתייחס לסטיית התקן של קבוצת השוואה הארצית הוא ממוצע סטיות התקן של בתי"ס הנכללים בקבוצה זו.

הנתונים המדווחים מאפשרים להתרשם מהישגיהם של התלמידים בבית הספר בתשפ"ב בכל אחד מהנושאים בנפרד ולבחון אותם מול נתוני קבוצת השוואה הארצית. ניתוח אחר שמאפשר השוואה בין נושאי ההערכה החיצונית מוצג בתרשים שלהלן. יש לציין כי הנתונים בנושאים השונים אינם מכוילים ועל כן אינם ברי השוואה לאורך שנים. קראו עוד...

לתשומת
ליבכם

כדי ללמוד על נקודות החוזק והחולשה היחסיות של בית הספר בנושאים שנבדקו, מומלץ לבחון עד כמה תמונת הישגים בכל אחד מהנושאים בבית הספר דומה לממוצע הארצי ולתמונה שנרשמה בבתי ספר דומים. מידע זה מוצג בתרשים שלהלן.

פרק 4. פירוט ההישגים בהבנת הנקרא בשפת אם עברית

4.1. הישגים לפי רמות ביצוע

רמות ביצוע שונות משקפות שליטה שונה של התלמידים בממדי הבנת הנקרא. על בסיס הליך סטטיסטי המשלב שיפוטי מומחים, נקבע טווח הציונים המשקף כל רמת ביצוע, וכל תלמיד שויך לאחת מהרמות. תלמיד ברמה נתונה צפוי להתמודד בהצלחה עם השאלות אשר מתאימות לרמה זו, אך יתקשה להתמודד עם שאלות המאפיינות רמות ביצוע גבוהות יותר. לפיכך, ניתן לבחון את התפלגות תלמידי בית הספר על פני רמות הביצוע בהבנת הנקרא.

להלן פירוט הגדרת רמות הביצוע:

תיאור הפעולות שבהן הצליחו התלמידים ברמות הביצוע השונות	רמת ביצוע ארצית
התלמידים ברמת הביצוע הנמוכה הצליחו בדרך כלל: א. לאתר מידע גלוי המופיע במקום בולט בטקסט, למשל בתחילת הטקסט או באמצעות הפניה למיקום מוגדר בטקסט. ב. לבצע הסקות פשוטות המתבססות על פרטי מידע גלויים הסמוכים זה לזה בטקסט. ג. לבצע הסקות פשוטות המוצעות על ידי הטקסט באופן ברור, למשל הסקות 'אוטומטיות' המבוססות על ידע עולם של הילדים. ד. לזהות קשרים לוגיים מפורשים בטקסט, בין יחידות לשוניות קטנות או בתוך משפט או בין שני משפטים סמוכים.	נמוכה שיעור התלמידים הארצי ברמה זו: 26%
התלמידים ברמת הביצוע הבינונית-נמוכה הצליחו לבצע את הפעולות ברמת הביצוע הנמוכה ונוסף על כך הצליחו בדרך כלל: א. לאתר מידע גלוי המופיע ביחידה רחבה בטקסט, למשל איתור מידע ממקטע אחד רחב או ממספר מקטעים רצופים בטקסט. ב. להבין קשרים לוגיים שאינם מפורשים בטקסט, בין יחידות לשוניות קטנות או בתוך משפט או בין שני משפטים סמוכים. ג. להבין משמעויות של מילים בהתבסס על הקשר ברור בטקסט. ד. להבין אזכורים המתייחסים למילה מסוימת בטקסט.	בינונית-נמוכה שיעור התלמידים הארצי ברמה זו: 12%
התלמידים ברמת הביצוע הבינונית-גבוהה הצליחו לבצע את הפעולות ברמות הביצוע הנמוכות מרמה זו ונוסף על כך הצליחו בדרך כלל: א. לאחזר מידע גלוי ולייצג אותו בטבלה פשוטה או בתרשים פשוט, למשל בטבלה או בתרשים בעלי מספר מצומצם של רכיבים המתייחסים לחלק מהטקסט. ב. לבצע הסקות המבוססות על מידע המשתמע מן הטקסט. ג. להבין קשרים לוגיים בין פסקות בטקסט או בין שני משפטים בפסקה שאינם סמוכים זה לזה. ד. להבין משמעויות של מילים ושל צירופים בהקשר טקסטואלי מורכב. ה. להבין את המשתמע מאמצעים ספרותיים ולשוניים בטקסט, כגון שפה פיגורטיבית, מטאפורות פשוטות. ו. להבין אזכורים המתייחסים לרעיון שלם בטקסט. ז. להבין את הרעיונות השונים בטקסט, את מטרת הטקסט ואת עמדת הכותב. ח. לגבש עמדה אישית המבוססת על הכתוב בטקסט ולנמקה. ט. ליישם את הנלמד בטקסט בהקשרים קרובים אחרים. י. לבצע מיזוג מידע ממקומות שונים בטקסט או משני טקסטים קצרים כדי לזהות קשרים בין רעיונות שונים.	בינונית-גבוהה שיעור התלמידים הארצי ברמה זו: 19%
התלמידים ברמת הביצוע הגבוהה הצליחו לבצע את הפעולות ברמות הביצוע הנמוכות מרמה זו, ונוסף על כך הצליחו בדרך כלל: א. לאחזר מידע ולייצג אותו בטבלה מורכבת או בתרשים מורכב, למשל בטבלה או בתרשים מרובי רכיבים ומרובי ממדים. ב. לבצע מיון של פרטי מידע, ליצור הכללות או השוואות בין רעיונות כדי לספק פרשנות באשר לתוכן הטקסט. ג. לספק פרשנויות מורכבות באשר לתוכן הטקסט ולבסס פרשנויות אלו באופן מלא על הטקסט. ד. לזהות ולהעריך את האמצעים הספרותיים או הרטוריים שהכותב משתמש בהם כדי להציג רעיונות ועמדות. ה. לבצע מיזוג של רעיונות מורכבים או של רעיונות לא מוכרים ללומד מהטקסט כולו או ממספר טקסטים.	גבוהה שיעור התלמידים הארצי ברמה זו: 43%

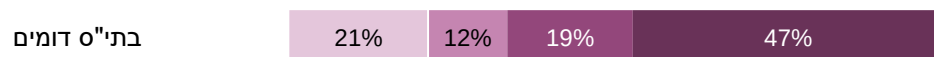
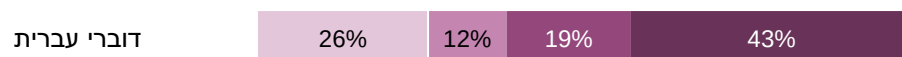
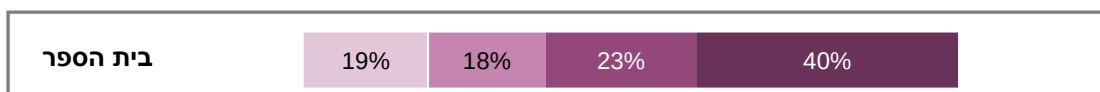
כיצד לקרוא את התרשים ומה ניתן ללמוד ממנו על ההישגים בבית הספר?

בתרשים שלהלן ניתן לראות מה שיעורי התלמידים בבית הספר בכל אחת מרמות הביצוע. התפלגות הישגי התלמידים מוצגת לפי ארבע רמות הביצוע גם בקרב קבוצות ההשוואה הארציות.

בהסתכלות פנים בית ספרית ניתן לבחון בעזרת התרשים כמה שאלות: האם יש שיעור משמעותי של תלמידים בשכבה ד' בבית הספר שהתקשו במיומנויות הבנת הנקרא והישגיהם נמצאים ברמת הביצוע הנמוכה? האם הישגיהם של רוב התלמידים נמצאים ברמות הביניים? מה שיעור התלמידים שהישגיהם ברמת הביצוע הגבוהה ביותר? וכן הלאה.

במבט השוואתי, ניתן לבחון את השיעורים בבית הספר ביחס לשיעורים המקבילים בקבוצות ההשוואה הארציות ולבחון אם שיעור התלמידים ברמת הביצוע הנמוכה או ברמת הביצוע הגבוהה בבית הספר דומה לשיעורים המקבילים בבתי הספר הדומים.

תרשים 7: שיעורי התלמידים ברמות הביצוע בהבנת הנקרא

רמת ביצוע: גבוהה ■ בינונית-גבוהה ■ בינונית-נמוכה ■ נמוכה
 הערה: הנתונים בתרשים אינם בהכרח מסתכמים ל-100% שכן הם עוגלו למספרים שלמים. אם שיעור התלמידים ברמת ביצוע נתונה נמוך מ-4% הוא אינו מוצג בתרשים שלעיל.

בעקבות הממצאים העולים מהתרשים ניתן לשאול:

- האם החלוקה של התלמידים לרמות הביצוע מלמדת אתכם דברים נוספים על התלמידים בבית הספר ועל האתגרים העומדים בפניהם?
- האם חלוקת המשאבים בבית הספר תואמת לצרכים העולים מהתמונה הזו?
- האם לדעתכם תתקבל תמונה דומה בשכבות נוספות?

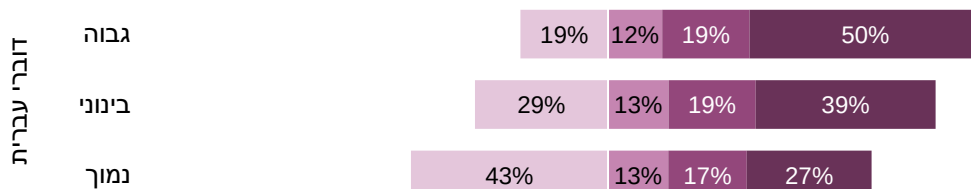
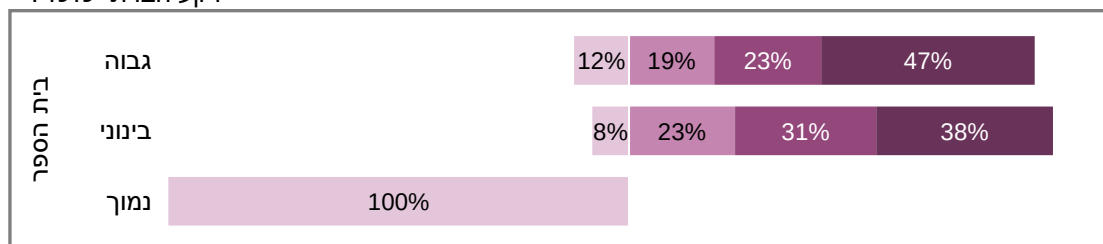
נקודה לשיח
בית ספרי

לאחר הצגת התמונה הכללית, בתרשימים שלהלן מוצג מידע שמאפשר לבחון אם יש הבדלים בין התפלגויות שיעוריהם של תלמידים מקבוצות שונות על פני רמות הביצוע בהבנת הנקרא, בחלוקה לקבוצות רקע חברתי-כלכלי שונות – רקע נמוך, בינוני או גבוה – ולמגדר: בנים לעומת בנות. אם באחת הקבוצות השתתפו פחות משישה תלמידים לא יופיע פירוט הנתונים עבורם.

4.1.1. הישגים לפי רמות ביצוע בחלוקה לרקע חברתי-כלכלי

תרשים 8: שיעורי התלמידים ברמות הביצוע בהבנת הנקרא בחלוקה לרקע חברתי-כלכלי

רקע חברתי-כלכלי:

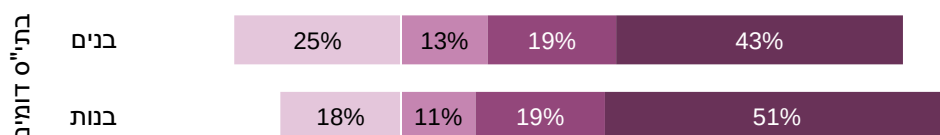
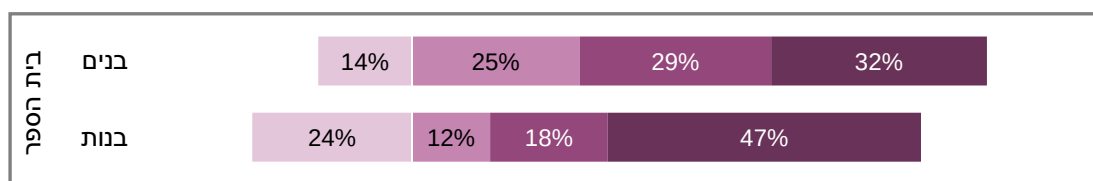
עברית ד'

רמת ביצוע: גבוהה ■ בינונית-גבוהה ■ בינונית-נמוכה ■ נמוכה

הערה: בחלק זה נתוני בית הספר מושוים לכלל בתי הספר דוברי העברית כיוון שכאשר ההבחנה בין התלמידים בבית הספר מבוססת על הבדלים פנימיים במאפייני רקע חברתי-כלכלי, אין טעם להשוות לבתי ספר דומים לפי רקע חברתי-כלכלי של כלל בית הספר. כמו כן, הנתונים בתרשים אינם בהכרח מסתכמים ל-100% שכן הם עוגלו למספרים שלמים. אם שיעור התלמידים ברמת ביצוע נתונה נמוך מ-4% הוא אינו מוצג בתרשים שלעיל.

4.1.2. הישגים לפי רמות ביצוע בקרב בנים ובנות

תרשים 9: שיעורי התלמידים ברמות הביצוע בהבנת הנקרא בקרב בנים ובנות

עברית ד'

רמת ביצוע: גבוהה ■ בינונית-גבוהה ■ בינונית-נמוכה ■ נמוכה

הערה: הנתונים בתרשים אינם בהכרח מסתכמים ל-100% שכן הם עוגלו למספרים שלמים. אם שיעור התלמידים ברמת ביצוע נתונה נמוך מ-4% הוא אינו מוצג בתרשים שלעיל.

נקודה לשיח
בית ספרי

אם בבית הספר התפלגות התלמידים על פני רמות הביצוע שונה בקרב קבוצות מרקע חברתי-כלכלי שונה או בקרב בנים ובנות, ניתן לשאול אילו תוכניות ייעודיות לקידום הרקע האורייני של התלמידים בית הספר יכול להציע לתלמידים בקבוצות השונות (לדוגמה, הרחבה של אוצר מילים, הרחבה של ידע העולם, עידוד קריאה).

4.2. ממדי הבנת הנקרא

השאלות בהערכה החיצונית שבדקו את הבנת הנקרא התבססו על ממדי הבנה שונים. בלוח שלהלן מדווחים נתוני ההישגים בממדי הבנת הנקרא (ממוצעים וסטיות תקן) בסולם שהערכים בו 0-100. ערכים אלה מבטאים את היחס שבין הניקוד שנצבר בכל נושא לניקוד המרבי האפשרי בו.

לוח 3: הישגים לפי ממדי הבנת הנקרא

הנתון המדווח	בית הספר מס' המשתתפים: 62	בתי ספר דוברי עברית	בתי ספר דומים
הבנת המשמעות הגלויה בטקסט	ממוצע (סטיות תקן)	83 (21)	86 (19)
הבנת המשמעות המשתמעת מן הטקסט	ממוצע (סטיות תקן)	71 (35)	71 (30)
פרשנות והערכה	ממוצע (סטיות תקן)	68 (25)	73 (22)
הציון בהבנת הנקרא	ממוצע (סטיות תקן)	75 (22)	78 (19)

הערה: הנתון המתייחס לסטיות התקן של קבוצות השוואה הארציות הוא ממוצע סטיות התקן של בתי"ס הנכללים בקבוצה זו.

הנתונים המדווחים מאפשרים להתרשם מהישגיהם של התלמידים בבית הספר בתשפ"ב בכל אחד מהממדים בנפרד ולבחון אותם מול נתוני קבוצות השוואה הארציות. ניתוח אחר שמאפשר השוואה בין ממדי ההערכה החיצונית מוצג בתרשים שלהלן. יש לציין כי הנתונים בממדים השונים אינם מכוילים ועל כן אינם ברי השוואה לאורך שנים. קראו עוד...

לתשומת
ליבכם

כדי ללמוד על נקודות החוזק והחולשה היחסיות של בית הספר בממדי הבנת הנקרא שנבדקו, מומלץ לבחון עד כמה תמונת ההישגים בכל אחד מהממדים בהבנת הנקרא בבית הספר דומה לממוצע הארצי ולתמונה שנרשמה בבתי ספר דומים. מידע זה מוצג בתרשים שלהלן.

כיצד לקרוא את התרשים ומה ניתן ללמוד ממנו?

בתרשים שלהלן מוצג המרחק של ממוצעי ההישגים בבית הספר בכל אחד מהממדים בהבנת הנקרא (משמעות גלויה, משמעות המשתמעת מן הטקסט ופרשנות והערכה) מהממוצעים הארציים בקרב דוברי עברית במונחים של סטיית תקן. כל ממד בהבנת הנקרא מיוצג בתרשים באמצעות סמן אחר (לדוגמה, ממד המשמעות הגלויה בבית הספר מיוצג ע"י משולש ▲), ואילו הממוצע הארצי בכל ממד מיוצג בתרשים באמצעות הקו האופקי (—). ככל שהמרחק בין ממוצע ההישגים באחד הממדים בבית הספר לבין הממוצע הארצי באותו ממד גדול יותר, כך הסמן הרלוונטי רחוק יותר מן הקו האופקי. כשהסמן ממוקם מעל הקו האופקי, ממוצע הציונים בממד בבית הספר גבוה יותר מהממוצע הארצי, ואילו כשהסמן ממוקם מתחת לקו האופקי, ממוצע הציונים בממד בבית הספר נמוך מהממוצע הארצי. הסמן שממוקם הכי גבוה, באופן יחסי, מעיד על ממד המהווה חוזקה יחסית בבית הספר, ואילו זה הממוקם הכי נמוך מהווה חולשה יחסית במבט פנים בית ספרי.

יש לשים לב שאף שהממוצעים הארציים בממדים השונים עשויים להיות שונים זה מזה, בתרשים שלהלן כל הממוצעים הארציים מופיעים על אותו קו אופקי והמרחקים מהם נמדדים בסטיות תקן. לפיכך, המרחקים מהממוצע בממדים השונים הם ברי השוואה.

בחלקו הימני של התרשים מוצג גם המיקום היחסי של ההישגים בממדי ההבנה בבתי הספר הדומים. מומלץ לבחון אם התמונה הבית ספרית באשר לממדי ההבנה בבית הספר דומה לתמונה בבתי הספר הדומים.

תרשים 10: המיקום היחסי של ההישגים בממדי הבנת הנקרא בהשוואה לממוצעים הארציים

[illegible]

בית הספר

בתי ספר דומים

עברית ד'

מקרא: מ. גלויה Δ מ. משתמעת $\square$ פרשנות והערכה $\diamond$

הערה: הקו הטורקיז בתרשים — משקף את הממוצע הארצי בכל נושא.

מה ניתן ללמוד מהתרשמים על ההישגים בממדי הבנת הנקרא בבית ספר?

- בממד **המשמעות הגלויה** ההישגים של בית הספר אינם שונים מהממוצע הארצי, והם אינם שונים מההישגים המקבילים בבתי ספר דומים.
- בממד **המשמעות המשתמעת** מן הטקסט ההישגים של בית הספר אינם שונים מהממוצע הארצי, והם אינם שונים מההישגים המקבילים בבתי ספר דומים.
- בממד **הפרשנות וההערכה** הישגי תלמידים בבית הספר אינם שונים מהממוצע הארצי, והם אינם שונים מההישגים המקבילים בבתי ספר דומים.

בהתייחס להישגים בממדי ההבנה השונים, ניתן לשאול אם דרכי ההוראה בבית הספר מקדמות רכישה של מיומנויות הבנה שונות (לדוגמה, האם המורים מקנים אסטרטגיות שונות להבנה של משמעות גלויה לעומת הבנה של משמעות משתמעת?).

נקודה לשיח
בית ספרי

פרק 5. עמדות תלמידי בית הספר כלפי לימודי שפת אם עברית

בתרשים שלהלן מוצגים דיווחי התלמידים על עמדותיהם כלפי לימודי העברית. לעמדות התלמידים יש חשיבות רבה בפני עצמן בהיותן בסיס לחוויית הלמידה. כמו כן, הממצאים העולים מהערכה חיצונית של הישגים לימודיים בארץ ובעולם מצביעים על קשר חיובי בין עמדות חיוביות כלפי המקצוע להישגים גבוהים במבחן. עמדות התלמידים משקפות היבטים שונים ועל כן חושבו מדדים מסכמים של ההיגדים הנכללים בכל מדד: תפיסת המסוגלות, אהבה ועניין במקצוע וחשיבות המקצוע בעיני התלמידים. נתוני המדדים המסכמים מבטאים את ממוצע שיעורי המסכימים עם הנאמר בהיגדים המרכיבים אותם בכל אחת משלוש רמות ההסכמה (תלמידים שדיווחו "מסכים או מסכים מאוד", "מסכים מעט" ו"לא מסכים או לא מסכים כלל"). אם שיעורי המשיבים על שאלון העמדות כלפי המקצוע בבית הספר נמוכים במיוחד, הנתונים אינם מדווחים. מספר המשיבים על שאלון העמדות בבית הספר (ללא עולים ומשולבים) הוא 52.

בהתייחס לעמדות התלמידים כלפי לימודי השפה, ניתן לשאול:

- האם עמדות התלמידים יכולות לסייע בהבנת תמונת ההישגים בבית הספר?
- האם בית הספר פועל לקידום תחושת המסוגלות של התלמידים ואהבתם למקצוע? כיצד בית הספר עושה זאת?
- האם שיעורי השפה בבית הספר מעוררים עניין? האם המורים מזמנים אתגר לתלמידים, למשל באמצעות משימות אישיות ארוכות טווח או פרויקט בקבוצות? האם התלמידים פעילים ומעורבים בלמידה והאם מתאפשרת להם בחירה?

נקודה לשיח
בית ספרי

תרשים 11: עמדות כלפי לימודי העברית בקרב התלמידים המשתתפים

המדד המסכם והיגדיו			עמדות כלפי לימודי העברית		
המדד המסכם: מסוגלות, אהבה ועניין במקצוע			בית הספר	14%	28%
			בתי"ס דומים	13%	24%
מסוגלות			בית הספר	10%	38%
אני מסוגל לכתוב טקסטים בעברית תקינה (נכונה)			בתי"ס דומים	12%	25%
			בית הספר	6%	25%
בדרך כלל אני מצליח בלימודי העברית			בתי"ס דומים	20%	
			בית הספר	6%	25%
אהבה ועניין במקצוע			בית הספר	14%	27%
אני אוהב לקרוא ספרים בעברית ועיתונים בעברית			בתי"ס דומים	15%	22%
			בית הספר	21%	23%
אני אוהב לכתוב סיפורים וחיבורים בעברית			בתי"ס דומים	22%	27%
			בית הספר	13%	38%
שיעורי עברית מעניינים אותי			בתי"ס דומים	15%	25%
			בית הספר	17%	19%
אני נהנה ללמוד עברית			בתי"ס דומים	13%	25%
			בית הספר	9%	90%
המדד המסכם: חשיבות המקצוע			בתי"ס דומים	5%	10%
הצלחה בלימודי עברית תסייע לי בעתיד (בלימודים או בעבודה)			בית הספר	8%	92%
			בתי"ס דומים	5%	12%
חשוב לי לדבר עברית תקינה (נכונה)			בית הספר	8%	92%
			בתי"ס דומים	5%	9%
חשוב לי ללמוד עברית			בית הספר	4%	10%
			בתי"ס דומים	4%	9%

עברית ד'

מקרא: מסכים או מסכים מאוד ■ מסכים מעט ■ לא מסכים או לא מסכים כלל ■

הערה: הנתונים בתרשים אינם בהכרח מסתכמים ל-100% שכן הם עוגלו למספרים שלמים. אם שיעור התלמידים באחת מרמות ההסכמה נמוך מ-4% הוא אינו מוצג בתרשים שלעיל.

נספח – תיאור הערכת ההישגים בשפת אם עברית

ההערכה החיצונית של ההישגים הלימודיים בשפת אם לכיתה ד' מבוססת על מבחן שנועד להעריך את רמת השליטה בתחום החינוך הלשוני בקרב תלמידים הלומדים בכיתה ד', והיא מבוססת על תוכנית הלימודים, על תוכנית "קול קורא" ועל מסמך אבני דרך – מטרות ויעדים לשנת הלימודים תשפ"ב.⁹ אלו הנושאים שנבדקו:

הבנת הנקרא – הנושא נבדק באמצעות טקסטים מסוגות שונות. כל טקסט לוה בשאלות אשר נועדו להעריך את ארבעת ממדי ההבנה:

א. הבנת המשמעות הגלויה בטקסט – ממד הבנה זה עוסק במיומנות של הקורא להבין את הכתוב בטקסט באופן מפורש ולזהות פרטי תוכן הנוגעים למידע שהוא מחפש. המידע עשוי להופיע במשפט, בפסקה או בכל הטקסט. ממד זה נבדק באמצעות שאלות שבהן נדרש התלמיד לאתר פרטי מידע מפורשים בטקסט; לזהות רעיונות, הגדרות והסברים הכתובים באופן מפורש בטקסט; לארגן מחדש פרטי מידע מפורשים; לזהות קשרים לוגיים מפורשים בטקסט ועוד.

ב. הבנת המשמעות המשתמעת מן הטקסט – ממד הבנה זה עוסק במיומנות של הקורא להשלים פערי משמעות בטקסט. ממד זה נבדק באמצעות שאלות שבהן נדרש התלמיד להבין מסרים שאינם מפורשים בטקסט; להבין את המשמעות של מילים וביטויים מתוך ההקשר; להבין אזכורים; להבין רעיונות ויחסים לוגיים המשתמעים מתוך הכתוב ועוד.

ג. פרשנות, עיבוד ויישום – ממד הבנה זה עוסק במיומנות של הקורא לעבד את המידע ולבנות משמעות רחבה בעקבות הקריאה. בהקשר זה הקורא מסתמך על תפיסתו את העולם ועל הידע והניסיון שלו כדי ליצור פרשנות מעוגנת בטקסט. ממד זה נבדק באמצעות שאלות שבהן נדרש התלמיד להעלות השערות על סמך הכתוב; לגבש תובנות בנוגע לתהליכים, מסרים, מניעים ורגשות העולים מן הטקסט; להשוות ולמזג בין רעיונות; ליישם את הנלמד מן הטקסט בהקשרים אחרים ועוד.

ד. בחינה והערכה של רכיבי תוכן, מבנה ולשון בטקסט – ממד הבנה זה עוסק במיומנות של הקורא לבדוק כיצד המשמעות מוצגת בטקסט. כלומר, ביכולת הקורא להשתמש באופן יעיל ומושכל בידע שלו על סוגות, על מבנים של טקסט, על אמצעים רטוריים ועל מוסכמות לשוניות ולבחון אותם ביחס למטרות הכתיבה. ממד זה נבדק באמצעות שאלות שבהן נדרש התלמיד להעריך את מטרת הטקסט הראשי וטקסטים נלווים, את הזיקות בין הטקסטים, את הרלוונטיות של הטקסט למטרות הקורא, את עמדתו של הכותב, את תרומתם של רכיבי המבנה להבנת התוכן ועוד.

לשם הדיווח אוחדו ממדים ג' ו-ד' לכדי אחד ("פרשנות והערכה").

⁹ משרד החינוך, התרבות והספורט, המזכירות הפדגוגית, האגף לתכנון ולפיתוח תוכניות לימודים. (התשס"ג). **תוכנית לימודים, חינוך לשוני, עברית – שפה, ספרות ותרבות לבית הספר היסודי הממלכתי והממלכתי-דתי**. ירושלים: משרד החינוך, התרבות והספורט.

<https://meyda.education.gov.il/files/Curriculum/hebrew-1-6.pdf>

משרד החינוך, המזכירות הפדגוגית. (2019) **קול קורא, תוכנית לקידום שטף הקריאה בבית הספר היסודי**.

https://meyda.education.gov.il/files/Mazkirut_Pedagogit/HebrewPrimary/program/reading-fluency.pdf

משרד החינוך. (תשפ"ב). **אבני דרך - מטרות ויעדים לשנת הלימודים תשפ"ב**.

<https://mosdot.education.gov.il/content/milestones>

ידע לשוני – הנושא נבדק באמצעות שאלות שנמצאות בזיקה לטקסטים ובודקות שימוש תקין בצורות לשוניות ובמבנים לשוניים, לדוגמה התאמה במין ובמספר בין שמות עצם, פעלים ושמות תואר; זיהוי זמנים וגופים של הפועל ושימוש תקני בהם ועוד.

הבעה בכתב – מיומנות הכתיבה של התלמידים הוערכה על פי תשובותיהם על שאלות פתוחות אחדות שנקללו בפרק הבנת הנקרא. הציון בנושא הבעה בכתב לא מדווח בנפרד אלא נכלל בציון הכולל. משימת כתיבה נוספת ומקיפה יותר נכללה בהערכה הפנימית בבית הספר. משימת הכתיבה הפנימית, שהיא משימת המשך להערכה החיצונית, התבססה על הטקסטים שהתלמידים קראו במהלך העברת המבחן.¹⁰

מידע נוסף הנוגע להפקת תועלת מהמבחן באמצעות ניתוח שאלות ותשובות של תלמידים יתפרסם באתר ראמ"ה.¹¹

¹⁰ ראו פירוט נוסף בחוברת ההנחיות למורה למשימת ההבעה בכתב:

https://meyda.education.gov.il/files/Rama/Lang_H_4_21_Ktiva_Hanchayot.pdf

¹¹ ראו בקישור:

http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Rama/AarachaBeitSifrit/Tests_Lang_21/Lang_Heb4_test_21.htm